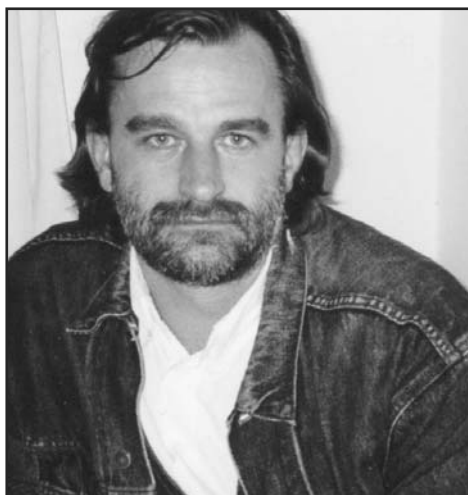

Loss Sándor

(1961-2004)

2004. október 14-én életének 44. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt *Loss Sándor* jogszociológus, folyóiratunk egyik alapító-szerkesztője, a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi docense. Személyében egy mindenki által szeretett, hallgatói körökben is igen népszerű és közkedvelt kollégát veszítettünk el. A vele kapcsolatos élményeink munkatársként, barátként, egykori évfolyamtársként annyira frissek és elevenek, hogy hiányát még nem vagyunk képesek felfogni.

Vele nem „csupán” egy tudóst vagy egy oktatót veszítettünk, hanem egy olyan barátot és embert, aki valóban önzetlenül próbált minden hozzáfordulónak, és minden jó ügynek segíteni. Az sem véletlen, hogy nem ismerünk olyan tanítványát sem, aki ne jó szívvel emlékezett volna rá. Mindannyian úgy érezték, hogy sokkal többet kaptak tőle, mint jogszociológiai ismereteket. Titkának megértéséhez talán egy kicsit hozzásegít minket, ha most felidézzük életpályájának főbb állomásait.

Loss Sándor 1961. szeptember 22-én pedagógus szülők gyermekeként született a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kállósemjénben. Középiskolai tanulmányait szülővárosában a Korányi Frigyes Gimnáziumban végezte. Az érettségi vizsgák letétele után a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytatta tanulmányait, ahol 1986-ban állam- és jogtudományi doktori diplomát szerzett. Három évvel később 1989-ben az ELTE Bölcsészettudományi Karán szociológusi diplomát szerzett. Hallgatóként aktív tagja volt a miskolci egyetem jogi karán működő jogelméleti tudományos diákkörnek, illetve „Teaház” néven a '80-as évek első felében a korabeli rendszer tolerancia-határait gyakran átlépő társadalompolitikai klubot vezetett. 1985 és 1986 között egyetemistaként *Vonzáskör* címmel néhány lapszámot megérő művészeti-kritikai folyóiratot szerkesztett.

1987 és 1990 között a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar Politikaelméleti és Szociológiai Tanszékén, majd 1990-től az Állam- és Jogtudományi Kar Jogelméleti és Jogszociológiai Tanszékén dolgozott. 1989 és 1994 között oktatóként vezette a jogi karon szerveződött Bibó István Olvasókört, mely a jóval ismertebb

budapesti szakkollégiumok példáját követve a tehetséges és érdeklődő hallgatók intenzív társadalomtudományi képzését szervezte, illetve lehetőséget biztosított publikálási lehetőségre. 1992-től egészen haláláig meghívott oktatója volt a szegedi József Attila Tudományegyetem (jelenleg: Szegedi Tudományegyetem) Állam- és Jogtudományi Kara Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszékének. Itt jogbölcseletet és jogszociológiát tanított, és az előbbi tárgyból szemináriumokat is vezetett. Szegeden mind kollégái, mind volt hallgatói a mai napig a tanszék egyik meghatározó egyéniségeként tartják számon.

Adebreceni jogászképzésben 1999-től vett részt az akkori Kossuth Lajos Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Intézetének Jogtörténeti és Jogbölcseleti Tanszékének részfoglalkozású oktatójaként. 2001-től a karrá válást követően az egyetem Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszék főállású vezetőjeként dolgozott docensi minőségben. Mindemellett sok éven át, egészen haláláig, tanított a miskolci bölcsész kar szociológiai tanszékén, sőt egy ideig annak megbízott vezetője is volt. Oktatott jogszociológiát, jogi antropológiát, politikai szociológiát, általános szociológiát, jogelméletet, államelméletet, összehasonlító jogot. Speciális kollégiumokat általában az éppen aktuális kutatási témáiból hirdetett meg, melyek hallgatói körökben mindig nagy népszerűségnek örvendtek.

Tudományos (PhD) fokozatot 1999-ben szerzett *A cigány közösségi jog* című disszertációjának megvédésével. 2001-től a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíját nyerte el. Számos külföldi egyetemen megfordult (Freiburg, Frankfurt, Regensburg, Trier, London stb.) és folytatott kutatásokat. Kutatási területe a jogszociológia, jogi antropológia, jogelmélet és a kisebbségi (roma) jogok területére összpontosult. Számos hazai kutatásban vett részt irányítóként és közreműködőként egyaránt. Tudományos publikációinak száma megközelíti az ötvenet.

Loss Sándor nem csupán tanított, kutatott és publikált, hanem a széles értelemben vett szakmai közéletben is – főképpen mint jogvédő – szerepet vállalt. 1995-től a budapesti Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda (NEKI) külső munkatársaként diszkriminációs ügyekben civil szervezeteknek nyújtott segítséget, illetve részt vett a Magyar Helsinki Bizottság fogdamegfigyelési programjában. A közelmúltban szakértőként (ötletadóként) közreműködött Bódis Kriszta *Amari Kris* (Romani Krisz) című díjnyertes dokumentum filmjének elkészítésében.

Természetesen egy ilyen nekrológban nem lehet a hátrahagyott életmű minden egyes vonatkozását megemlíteni. A haláleset megmagyarázhatatlansága, illetve a személyes élmények most nem teszik lehetővé, hogy a „tárgyilagos” tények közlésén túl valamilyen életmű-értékelést készítsünk pályájáról. Most még a fájdalom perceit éljük, de remélem hamarosan eljön az idő amikor méltó emléket állítva az elhunytnak, munkásságát azok számára is hozzáférhetővé tesszük, akik nem ismerték vagy nem ismerik Loss Sándor hátrahagyott életművét. Hiszen olyan összetett munkásságról van szó, mely tudományos közleményekben (könyvekben, tanulmányokban), kutatási zárójelentésekben, tankönyvekben, jegyzetekben, esetleg még nem is publikált tanulmányokban, valamint előadásait, speciális kollégiumait hallgató, kutatásaiban alkalmanként közreműködő tanítványaiban, vagy éppen kollégáinak adott tanácsokban véleményekben, közös tervezgetésekben van jelen.

Egyik kollégánk jegyezte meg körülbelül egy évvel ezelőtt, miután megnézte az *Amari Kris*-t, hogy ha Sanyi most felhagyna minden tudományos tevékenységgel, ezzel a filmmel már akkor is olyan művet tett le az asztalra, amellyel nagyon hosszú időre megőrzésre érdemessé tette a nevét. Akkor még egyikünk sem sejtette, hogy ilyen tragikusan hamar eljön a megőrzés ideje.

Szabadfalvi József – Bencze Máttyás